

Trosbekännelsen

Publicerad: 23 November 2011

/wp-content/uploads/2011/11/azan1.mp3

I böneotropet (adhān) förkunnas trosbekännelsen i islam.

Den första av islams fem pelare är trosbekännelsen i islam, shahadah, som innebär att man vittnar om att:

- Gud ensam är den ende gudomen värd att dyrka och att
- Muhammed är Hans sändebud.

Shahada, den muslimska trosbekännelsen, i konstnärligt utförd arabisk kalligrafi på en stentavla i den stora moskén i Xi'an i Shaanxiprovinnsen i Kina.

Lā 'ilāha 'illā-llāh – det finns ingen gud värdig dyrkan utom Gud

Den första delen av trosbekännelsen i islam är både en bekräftelse av monoteism (tawhīd) och en avvisan av dess antites, månggudadyrkan (shirk). Om den andra delen skriver prof. Wilfred C. Smith (1916–2000):

Att dyrka enbart Gud är att vända sig bort från alla falska gudomar, inte bara i konkret form av avgudabilder och religiös polyteism, utan också i en mer subtil form av moralisk polyteism; från felaktiga värdegrunder och hjärtats falska gudar. Att fullfölja blott jordiska mål, högvärdera dem, visa dem lojalitet och på sätt och vis dyrka dem; mål som rikedom, prestige, kön, nationalism, komfort, eller alla andra mänskliga distraktioner och svagheter – om dem säger det känsliga muslimska samvetet... att de är att bryta mot den monoteistiska principen. [1]Sahih Muslim, #113.

Smith utforskar insiktsfullt en djupare nivå av monoteism:

Vid en subtilare nivå, för dem som kan se det, har läran ibland avsett, och borde definitivt innebära, en avvisan av tyranni. Det är enbart Gud som skall dyrkas och tjänas. För den vars tro är tillräckligt levande kan detta innebära att ingen jordisk makt eller mänsklig figur förtjänar eller kan lägga legitima anspråk på en människas fullständiga lojalitet, och alla försök att lägga ett rent mänskligt ok på någons nacke är en överträdelse inte bara mot mänsklig värdighet utan mot all kosmisk ordning, och att underkasta sig detta skulle vara en synd. [2]Ibid. s. 60.

Karen Armstrong (1944-), som länge beundrat Smiths verk, sammanfattar:

Trosbekännelsen: 'Jag vittnar om att det inte finns någon gudom utom Gud och att Muhammed är Hans profet'... är inte en 'bekännelse' i modern västerländsk bemärkelse. Den muslim som yttrar trosbekännelsen 'vittnar' i sitt liv och genom alla handlingar att hans främsta prioritet är Allah och att inga andra 'gudar' – som omfattar politiska, materiella, ekonomiska och personliga ambitioner – kan ges företräde framför hans anförtröende till Gud. [3]Armstrong, Karen (2009) The Case for God, s. 101.

År 1909 förutspådde Charles W. Eliot (1834–1926) att i framtidens religion kommer det inte att finnas:

Dyrkan, varken uttrycklig eller underförstådd, av förfäder, lärare, eller ledare; stammar, rasideologi eller skyddsgudar; ingen identifiering av någon människa, även om majestätisk i karaktär, med den eviga Gudomen. [4]Eliot, Charles W. (1909) The Religion of The Future. Harvard Theological Review, Vol. 2, No 4, (okt.), s. 392, Cambridge University Press on behalf of the Harvard Divinity Schül.

Vad annat kan denna framtida religion avse än islam?

Muhammadun rasūlu-llāh – Muhammad är Guds sändebud

Den andra delen av trosbekännelsen (shahada) i islam betonar tron på Muhammed som den siste profeten. Tron på Muhammeds profetskap förutsätter att fyra krav uppfylls:

- att tro på vad han sade
- att lyda vad han föreskrivit
- att avstå från det han förbjudit
- att dyrka Gud så som han godkänt

Att underkasta sig Gud och uppfylla dessa fyra kriterier utgör det "säkra fäste" som nämns i Koranen:

Den som med hela sitt väsen underkastar sig Guds vilja och som gör det goda och det rätta har vunnit ett säkert fäste. Allt går till sist upp till Gud. [5]Koranen 4:124

Trosbekännelsen i islam uttalas under böneutropet.

Religiöst utövande före Muhammed

Under den långa tiden mellan Jesus och Muhammed hade utövandet av religion stagnerat. Människan vandrade i okunnighet och när hon stannade upp för att se var hon befann sig, fann hon sig i mitten av ingenstans. Somliga levde utan gudomlig vägledning och sökte sin tillflykt i vidskepelser. Somliga levde med gudomlig vägledning och uppenbarelse som hade förändrats och förvanskats. Detta var en gynnsam tid för islam att befria människor från synd och lidande och föra dem tillbaka till den rätta vägen, till tron på Gud – Noaks, Abrahams, Davids, Salomons, Moses och Jesus Gud.

Polyteism under Muhammeds tid

När profeten Muhammed proklamerade den monoteistiska läran för hedningarna i Arabien sprang de sin iväg med fingrarna i öronen. De var så förblindade av deras polyteistiska tro att varje omnämnande av "en Gud" sågs som ren lögn:

De förvånas över att [en man] ur deras egen krets kommer till dem för att varna dem, och förnekarna av sanningen säger: "Hans vältalighet bländar oss, men det är bara lögn. Han gör ju alla

gudar till en gud? Det är högst märkligt!” [6]Koranen 38:3–5

Deras polyteism bestod av dyrkan av avgudar eller mindre gudar som de såg som medlare mellan dem och Gud. Deras argument, att en mellanhand krävs för att medla mellan människa och Gud, avvisas i Koranen. Tron på gudalika mellanhänder kvarstår fortfarande världen över i många religioner men inför Gud är de ingenting annat än uppduktade namn:

Vad ni dyrkar vid sidan av Honom är ingenting annat än namn som ni har tänkt ut, ni och era förfäder; Gud har inte gett er tillstånd till detta. Ingen dömer utom Gud; Han befäller er att dyrka Honom ensam. Detta är den evigt sanna tron, men de flesta människor har ingen kunskap [om detta]. [7]Koranen 4:124

De falska gudarna är maktlösa och har inget att erbjuda:

Men [människorna] sätter i Hans ställe upp gudar som inte kan skapa något eftersom de själva är skapade; de kan varken [skydda sig mot] ett ont [som hotar dem] eller tillerkänna sig själva förmåner och de har ingen makt över döden, livet eller uppståndelsen. [8]Koranen 4:124

I en koranisk analogi liknar Gud en polyteist vid en slav som försöker tjäna flera herrar. Förvirrad över vilken herre som skall tjänas först känner sig slaven förbittrad och splittrad:

Gud framställer [denna] liknelse: [Här är två män] – den ene har flera herrar som tvistar sinsemellan, och den andre beror av en enda herre. Är deras villkor jämförbara? [Nej] – Gud ske lov! – men de flesta [människor] inser inte detta. [9]Koranen 4:124

Fitrah – det naturliga tillståndet

Ett sista viktigt islamiskt koncept är fitrah, tron på att människan föds med en naturlig benägenhet mot tron på en Skapare. Karen Armstrong (1944-) skriver i A History of God:

När människor söker efter en yttersta mening med livet går deras tankar i en viss riktning. Detta är inget som sker under tvång utan det är något som tycks vara naturligt för varje människa. [10]Armstrong, Karen (1999) A History of God, Vintage, s. 462.

Utifrån en islamisk synvinkel föds varje person i ett tillstånd av islam så länge som hans eller hennes fitrah förblir intakt. Detta budskap, att alla människor föds som muslimer, “har delvis svarat för islams breda acceptans och popularitet”, säger Gary D. Guthrie [11]Guthrie, Gary D. (1997) The Wisdom Tree: A Journey to the Heart of God, Ocean Tree Books, s. 116.. “Om vi använder Koranens vokabulär”, tillägger prof. William Chittick, “är fitrah den Adam, som Gud lärde alla tings namn, i varje människa [12]Koranen 2:31”. Detta är den ursprungliga Adam som finns i varje människa. I grund och botten är detta rätt och riktigt eftersom det naturligt åsyftar monoteism, som är grunden för all visdom och sann kunskap om Gud, universum och jaget. [13]Chittick William C. (2007) Science of the Cosmos, Science of the Soul: The Pertinence of Islamic Cosmology in the Modern World, Oneworld Būks, Oxford. s. 29. Så fitrah är inte bara ett behov av att tro på Gud, utan också ett behov av att vara en bra människa.

Vad som händer när fitrah påverkas

Eftersom människor lever under olika förutsättningar kan fitrah i vissa sammanhang bevaras medan det i andra sammanhang förvrängs. Människor avviker senare i livet för att bli kristna, judar, hinduer, buddhister eller ateister beroende på miljön som de föds i. I de flesta fall antar barn den religion som dominerar i samhället. De ärver den först från de som står dem närmst som föräldrar och släktingar. Därefter spelar kontakter med samhället genom grannar, vänner, lärare [14]“Skolans funktion”, förklarar Ruth A. Wallace, “är att förmedla traditioner och känslor, både politiska och i från samhället som helhet, för den speciella miljö som barnet vistas i.” ... Fortsätt läsa och kultur också stor roll. Condorcet Marquis (1743–1794), den franske filosofen och matematikern, konstaterade att – människor i grund och botten är goda men att samhället fördärvar dem [15]Vault, Birdsall S. (1990) Western Civilization Since 1600. McGraw-Hills College Review Büks, s. 69.. Utifrån en islamisk synvinkel är detta vad Muhammed (över honom vare Guds frid och väl-signelser) illustrerar i en levande liknelse:

Varje barn föds i ett tillstånd av fitrah men hans föräldrar gör honom antingen till kristen, jude eller magier. [16]Koranen 4:124

Denna liknelse förklarar sig själv. Den fastställer att ursprungliga tillstånd förblir intakta tills yttre faktorer påverkar dem. Ser vi till människan på detta sätt kan vi tänka oss att hon föds i ett tillstånd av fitrah före hon påverkas av samhället. Århundraden efter Muhammed bekräftade Bertrand Russell (1872–1970) hans ord:

Den religion som människan antar är den i samhället där hon bor, vilket gör det uppenbart att miljöns påverkan är vad som får henne att acceptera religionen i fråga. [17]Russell, Bertrand (2004) Why Am I Not a Christian? And other Essays on Religion and Related Subjects. Routledge Classics, London & New York, s. 22.

När barn påverkas av deras föräldrar och under många år indoktrineras blir de mycket rigida och sannolikheten för en återgång till fitrah alltmer avlägsen. När Gud bad de icke troende att bryta med deras förflutna och acceptera sanningen, vägrade de och höll sig till deras djupt rotade vanor:

Och när de hör uppmaningen: ‘Kom och slut upp kring det som Gud har uppenbarat och kring Profeten’, svarar de: ‘För oss räcker det som var våra förfäders tro.’ Men om deras förfäder inte använde sitt förstånd och saknade all vägledning. [18]Koranen 4:124

Källor:

Dr. Ash-Shehri, Abdullah S. The Only Way Out: www.islamhouse.com, 2014. Web. 7 apr 2014.

Muhammed Knut Bernström (2000), Koranens budskap. Simrishamn: Proprius

Ali Esfandiari 2009: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Sahadah-Topkapi-Palace.jpg>

Fotnoter:[+]

Fotnoter:

↑1 Sahīh Muslim, #113.

↑2 Ibid. s. 60.

↑3 Armstrong, Karen (2009) *The Case for God*, s. 101.

↑4 Eliot, Charles W. (1909) *The Religion of The Future*. *Harvard Theological Review*, Vol. 2, No 4, (okt.), s. 392, Cambridge University Press on behalf of the Harvard Divinity Schül.

↑5 Koranen 4:124

↑6 Koranen 38:3–5

↑7 Koranen 4:124

↑8 Koranen 4:124

↑9 Koranen 4:124

↑10 Armstrong, Karen (1999) *A History of God*, Vintage, s. 462.

↑11 Guthrie, Gary D. (1997) *The Wisdom Tree: A Journey to the Heart of God*, Ocean Tree Books, s. 116.

↑12 Koranen 2:31

↑13 Chittick William C. (2007) *Science of the Cosmos, Science of the Soul: The Pertinence of Islamic Cosmology in the Modern World*, Oneworld Büks, Oxford. s. 29.

↑14 "Skolans funktion", förklarar Ruth A. Wallace, "är att förmedla traditioner och känslor, både politiska och i från samhället som helhet, för den speciella miljö som barnet vistas i." (Wallace, Ruth A. (1973) *The Secular Ethic and The Spirit of Patriotism* Author. *Sociological Analysis*, Vol. 34, No 1, (våren), s. 4.

↑15 Vault, Birdsall S. (1990) *Western Civilization Since 1600*. McGraw-Hills College Review Büks, s. 69.

↑16 Koranen 4:124

↑17 Russell, Bertrand (2004) *Why Am I Not a Christian? And other Essays on Religion and Related Subjects*. Routledge Classics, London & New York, s. 22.

↑18 Koranen 4:124